

YETERSİZLİĞİ OLAN BİREYLERE İLİŐKİN AMERİKA BİRLEŐİK DEVLETLERİ'NDEKİ (ABD) YASAL DÜZENLEMELER

Engelli Bireylerin Eğitimi Yasası (Individuals with Disabilities Education Act-IDEA)-(1990)

- ABD'de 1990 yılında P.L. 101-476 sayılı Engelli Bireylerin Eğitim Yasası-IDEA yürürlüğe girerek P.L. 94-142'de tanınan hakların kapsamını genişletmiştir.
- Yasa, on bir yetersizlik kategorisine (sağırlık-körlük, sağırlık, duygusal bozukluk, işitme yetersizliği, zihinsel yetersizlikler, çoklu yetersizlikler, ortopedik yetersizlikler, diğer sağlık yetersizlikleri, özgül öğrenme yetersizlikleri, konuşma ve dil yetersizlikleri, körlüğü de kapsayan görme yetersizlikleri) ek olarak iki yetersizlik grubunu (otizm ve travmatik beyin zedelenmesi) kapsamına dahil etmiştir.

- IDEA'nın en önemli hükmü, yetersizliği olan ve 3-21 yaş aralığındaki bütün öğrencilere engeli ve cinsiyetine bakılmaksızın en az kısıtlayıcı ortamda uygun ve parasız özel eğitim ve ilgili hizmetleri alma hakkı sunmasıdır.
- öğrencilere gereksinimlerine uygun özel eğitim hizmetlerine ek olarak odyoloji, dil-konuşma terapisi, fizyoterapi, iş-uğraşı terapisi, danışmanlık, ulaşım, sağlık ya da bakım hizmetleri sağlanmalıdır.

- Yasa ayrıca 0-3 yaş aralığındaki engelli küçük çocuklara erken çocukluk özel eğitimi hizmetlerinin verilmesini, bu çocukların ve ailelerinin gereksinimlerini karşılamaya yönelik Bireyselleştirilmiş Aile Hizmet Planı (BAHP) hazırlanması ve uygulanmasını sağlamıştır.
- devletin özel gereksinimli küçük çocukları belirlemesi, erken tanılama ve müdahale için önlem alması beklenmiştir.

- kurumlararası eğitim programlarının ve geçiş planlarının geliştirilmesi
- zihin engelli (mentally handicapped) terimi yerine, zihin yetersizliği (mentally handicapped) terimi kabul edilmiştir.

- **IDEA'nın 1997'de** P.L. 105-17 sayılı kanunla yeniden düzenlenmesiyle “dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu”, “diğer sağlık yetersizlikleri” kategorisine dahil edilmiştir.
- Ayrıca yetersizliği olanlar için **işlevsel davranışsal değerlendirme** ve davranışsal müdahale planları hazırlama hükümleri eklenmiş
- tüm BEP'lerin 16 yaşından önce programlar/ortamlar arası **geçiş hizmetlerini** içermesi gerekmiştir.

- **IDEA**, P.L. 108-446 sayılı kanunla **2004**'te de tekrar düzenlenmiştir.
- Bu yasada 0-3 yaş arası yetersizliği olan çocuklara ve risk altındaki çocuklara erken eğitim, geçiş hizmetleri, hizmetlerin iyileştirilmesine yönelik araştırma ve teknoloji yatırımları, teknik yardımlar, ailelerin ve özel eğitim personelinin yetiştirilmesi gibi konularda devlet desteğini gerekli kılan hükümlere yer verilmiştir.
- Bu düzenlemeye göre özel eğitim öğretmenlerinin yüksek nitelikli olması hedeflenmiştir.
- Yetersizliği olan bütün öğrencilerin gerekli uyarlamalar yapılarak okul ve ülke genelinde yapılan sınavlara ya da alternatif değerlendirmelere katılımının sağlanması zorunlu hale gelmiştir.

